

Οι μεγαλύτεροι χαυλιόδοντες μαστόδοντα στον κόσμο:

ένα νέο ρεκόρ Γκίνες για την Ελλάδα

Ανήκουν σε προβοσκιδωτό 3.000.000 ετών

Η συστηματική παλαιοντολογική έρευνα στην περιοχή των Γρεβενών άρχισε το 1990 από το ΑΠΘ, Τμήμα Γεωλογίας. Μετά την ολοκλήρωση των ανασκαφών στη θέση Αμπέλια της πόλης των Γρεβενών με την αποκάλυψη τμήματος σκελετού του γιγαντιαίου ελέφαντα *Elephas antiquus*

200.000 ετών, η ομάδα με επικεφαλής την αναπλ. Καθηγ. Ευαγγελία Τσουκαλά, συνέχισε τις έρευνες στη Μηλιά, 15 χλμ. ΒΑ των Γρεβενών. Οι πληροφορίες που αξιοποιήθηκαν αναφερόταν, από το 1986, σε απολιθώματα που βρήκε ο Θανάσης Δεληβός στη Μηλιά προς τον καθηγητή Ιωάννη Μελέντη, Δ/ντή τότε του Εργαστηρίου Γεωλογίας και Παλαιοντολογίας ΑΠΘ. Με βάση λοιπόν αυτήν τη μαρτυρία, το 1997,

το μέλος της ομάδας Βασίλης Μακρίδης εντόπισε στη θέση M IL

1 (απέναντι από το χωριό) το πρώτο ζευγάρι χαυλιόδοντων (αριστερό και δεξιό) ενός γιγαντιαίου, γένους αρσενικού, μαστόδοντα

Mammuth borsoni

(Hays 1834), βάρους πάνω από 6 τόννους και ύψους περίπου 3,5 μέτρα. Το μήκος του μεγαλύτερου χαυλιόδοντα (διότι πάντα οι χαυλιόδοντες παρουσιάζουν κάποια ασυμμετρία φυσική ή από άλλα αίτια) είναι

4.39 μ

έτρα. Οι χαυλιόδοντες, μαζί πλήθος απολιθωμάτων μαστοδόντων και άλλων ζώων (ρινόκερων, ιππαρίων, μαχαιροδόντων, ταπίρων κ.λπ.), στεγάστηκαν στο κτίριο της πρώην Κοινότητας της Μηλιάς, ενώ το 2003 θεσμοθετήθηκε το Μουσείο Φυσικής Ιστορίας Μηλιάς (ΦΕΚ 972/15-7-2003)

, το οποίο μέχρι σήμερα έχει καταγράψει πάνω από 30.000 επισκέπτες

. Το 2005 υποβλήθηκε στο βιβλίο των Ρεκόρ Γκίνες πρόταση καταχώρησης του μεγαλύτερου χαυλιόδοντα στον κόσμο

(Claim ID: 143266

, Membership No: 131203/2005) με βάση την επί χρόνια (από το 1997) αναζήτηση της επιβεβαίωσης του γεγονότος αυτού, κυρίως μέσω της επιστημονικής κοινότητας, με ιδιαίτερη αναφορά ότι είναι οι μεγαλύτεροι στην Ευρώπη των Agusti

&
Anton
(εκδόσεις του Πανεπιστημίου Κολούμπια, 2002) και στον κόσμο (παγκόσμιο συνέδριο για τα
προβοσκιδωτά:

L
.
D
.
Agenbroad

&
R
.
L
.
Symington

: 2
nd
World
of
Elephants
Congress

,
Mammoth
Site
of
Hot
Springs

,
South
Dakota
, 22-25
September
, 2005)

.

Το 2007, μέσα στο αμμορυχείο των αδελφών Πασαγιάννη, στην ίδια περιοχή της Μηλιάς, ανακαλύφθηκε δεύτερο ζευγάρι χαυλιοδόντων του ίδιου είδους του μαστόδοντα των 3 εκατομ. ετών με μεγαλύτερο ακόμα μήκος: **5,02** μέτρα!

Η ανασκαφή πραγματοποιήθηκε από την ομάδα ανασκαφών του ΑΠΘ με επικεφαλής την Ε. Τσουκαλά, σε συνεργασία με τον ολλανδό Ντικ Μολ, συνεργάτη του Μουσείου Φυσικής Ιστορίας του Ρότερνταμ.

Η πρώην **Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Γρεβενών** από το 1994 επιχορηγούσε μέρος των δαπανών των ανασκαφών μέσω της Επιτροπής Ερευνών του ΑΠΘ. Σημαντική είναι και η συνδρομή του πρώην **Δήμου**

Ηρακλεωτών

στον οποίο ανήκει διοικητικά το ΔΔ της Μηλιάς.

Το ρεκόρ Γκίνες αποδίδεται στη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Γρεβενών - Μουσείο Φυσικής Ιστορίας Μηλιάς

Το επιστημονικό και εκπαιδευτικό ενδιαφέρον και ο κοινωνικός αντίκτυπος επιβάλλουν την άμεση δημιουργία ενός **Κέντρου Παλαιοντολογίας** που θα στεγάσει τα μοναδικά αυτά ευρήματα σύμφωνα και με την τελευταία σημαντική καταγραφή τους στο Βιβλίο των Ρεκόρ Γκίνες.

Αναφορές:

Agusti, J., & M. Anton. 2002. Mammoths, Sabertooths and hominids, 65 million years of Mammalian Evolution in Europe. Columbia University press, N. York, 313 pp.

Mol, D. & W. van Logchem, 2009: The Mastodon of Milia; the longest tusks in the World. DEPOSITS, 19, summer 2009, Pp. 26-32.

Tsoukala, E. 2000. Remains of a Pliocene *Mammot borsoni* (HAYS 1834), from Milia (Grevena, W. Macedonia, Greece). Annales de Paléontologie 86(3):165-191.

Tsoukala, E. 2005. Paleontological Research in Grevena: Proboscideans Trough Time. Gigantism - the longest tusks?- Ed. L.D. Agenbroad and R.L. Symington: 2nd World of Elephants Congress, Short Papers and Abstracts (Mammoth Site of Hot Springs, South Dakota, 22-25 September, 2005), page 191-192.

Tsoukala, E. and A. Lister. 1998. Remains of straight-tusked elephant *Elephas (Palaeoloxodon) antiquus* FALC. & CAUT. 1847, ESR-dated to oxygen isotope stage 6 from Grevena (W. Macedonia, Greece). Bolletino della Società Paleontologica Italiana 37(1):117-139.